

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către Tudor Oroșanu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Vladimir Osoian împotriva lui Tudor Oroșanu cu privire la încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din data de 24 mai 2024 a Curții de Apel Bălți,

*(Dosarul nr. 2r-275/24
nr. PIGD 2-23106110-01-2r-26062024)*

Termenul de declarare a apelului. Cererea privind repunerea în termenul de procedură urmează a fi motivată și probată.

Judecătoria Bălți, sediul central, jud. E. Balan
Curtea de Apel Bălți, jud. A. Garbuz, I. Grosu, A. Ciobanu

07 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de către Tudor Oroșanu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 24 iulie 2023, Vladimir Osoian a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Tudor Oroșanu cu privire la încasarea prejudiciului moral, dezmințirea relatărilor defăimătoare și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din data de 19 ianuarie 2024 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Osoian, s-a încasat de la Tudor Oroșanu în beneficiul lui Vladimir Osoian prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei, cheltuielile de judecată în mărime de 2 000 lei și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 lei.(f.d.65)

3. În data de 23 februarie 2024, Tudor Oroșanu a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din data de 19 ianuarie 2024, solicitând casarea integrală a hotărârii menționate cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă respingerea acțiunii înaintate. Totodată a solicitat repunerea în termen în cazul în care acesta a fost depășit. (f.d.73-74)

4. Curtea de Apel Bălți prin încheierea din data de 24 mai 2024 a refuzat repunerea în termen a apelului declarat de către Tudor Oroșanu și a restituit apelul ca fiind depus tardiv. (f.d. 87-90)

5. Nefiind de acord cu încheierea instanței de apel, în data de 06 iunie 2024, Tudor Oroșanu a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel din data de 24 mai 2024 admiterea cererii cu privire la repunerea în termen a apelului și expedierea cererii de apel pentru examinare în ordine de apel. (f.d. 94-96)

6. În motivarea recursului Tudor Oroșanu a indicat că, nu a cunoscut despre examinarea cauzei și pronunțarea hotărârii din data de 19 ianuarie 2024, deoarece nu a fost citat. Totodată, a menționat că hotărârea instanței fond a fost recepționată în data de 26 ianuarie 2024 și a contestat-o cu apel în data de 23 februarie 2024.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

7. Art. 61, alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește că:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

8. Art. 100, alin. (1) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.”

9. Art. 110 din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

10. Art. 111, alin. (1), alin. (3) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. Dacă, începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

11. Art. 116, alin. (1-3) din Codul administrativ stabilește că:

„Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanța. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.)”

12. Art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că:

„Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.”

13. Art. 369, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă prevede că:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.”

14. Art. 425 din Codul de procedură civilă reglementează că:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

15. Art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă stabilește că:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

16. Cu referire la termenul de declarare a recursului prevăzut de art. 425 din Codul de procedură civilă, instanța de recurs reține, că încheierea Curții de Apel Bălți a fost pronunțată în data de 24 mai 2024, fiind notificată lui Tudor Oroșanu, prin intermediul oficiului poștal, în data de 03 iunie 2024, fapt confirmat prin avizul de recepție DS8011605558AS. (f.d.93)

Tudor Oroșanu a depus recurs în data de 06 iunie 2024, în termen.

17. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând prevederile art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs, au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

18. Cercetând starea de fapt, în baza materialelor și lucrărilor dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată, că în data de 24 iulie 2023 Vladimir Osoian a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Tudor Oroșanu cu privire la încasarea prejudiciului moral, dezmințirea relatărilor defăimătoare și compensarea cheltuielilor de judecată.

19. Judecătoria Bălți, sediul central prin încheierea din data de 02 noiembrie 2023 a acceptat în procedura contencioasă cererea de chemare în judecată depusă de către Vladimir Osoian, a expediat pârâtului Tudor Oroșanu cererea de chemare în judecată cu acordarea termenului pentru prezentarea referinței, totodată, a stabilit ședința de pregătire pentru dezbaterile judiciare în data de 23 noiembrie 2023, ora 09.00. (f.d.36)

20. Tudor Oroșanu a recepționat cererea de chemare în judecată și citația expediată pentru data de 23 noiembrie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la fila dosarului 41.

21. În data de 22 noiembrie 2023 Tudor Oroșanu a depus cerere privind aplicarea excepției de tardivitate, solicitând respingerea acțiunii ca fiind tardive. (f.d.42-44)

22. Potrivit procesului-verbal din data de 23 noiembrie 2023 ședința de judecată a fost amânată pentru data de 07 decembrie 2023, la demersul reclamantului, care a solicitat un termen pentru a lua cunoștință cu cererea privind aplicare excepției de tardivitate. (f.d.45)

23. Tudor Oroșanu, conform avizului de recepție anexat la fila dosarului 48, a recepționat citația expediată pentru data de 07 decembrie 2023.

24. Prin încheierea din data de 07 decembrie 2023 a Judecătorei Bălți, sediul central s-a respins cererea cu privire la excepția de tardivitate înaintată de către Tudor Oroșanu. (f.d.55)

25. Totodată, potrivit procesului-verbal din data de 07 decembrie 2023 ședința de judecată de dezbatere judiciară a fost amânată pentru data de 19 ianuarie 2024. (f.d.56)

26. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție evidențiază că pârâțul Tudor Oroșanu a fost înștiințat că ședința de judecată pentru dezbatere judiciară a fost numită pentru data de 19 ianuarie 2024, or, în data de 13 decembrie 2023 a recepționat încheierea din data de 07 decembrie 2023 prin care s-a respins cererea cu privire la excepția de tardivitate înaintată de către Tudor Oroșanu și citația pentru data respectivă. (f.d. 59)

27. Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul central din data de 19 ianuarie 2024 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Osoian, s-a încasat de la Tudor Oroșanu în beneficiul lui Vladimir Osoian prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei, cheltuielile de judecată în mărime de 2 000 lei și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 lei.(f.d.65)

28. Ne fiind de acord cu hotărârea instanței de fond în data de 23 februarie 2024, Tudor Oroșanu a declarat apel, solicitând casarea integrală a hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă respingerea acțiunii înaintate. Totodată, a solicitat repunerea în termen în cazul în care acesta a fost depășit. (f.d.73-74)

29. Curtea de Apel Bălți prin încheierea din data de 24 mai 2024 a refuzat repunerea în termen a apelului declarat de către Tudor Oroșanu și a restituit apelul ca fiind depus tardiv. (f.d. 87-90)

30. Efectuând controlul judiciar al încheierii din 24 mai 2024 a Curții de Apel Bălți, instanța de recurs constată, că instanța de apel întemeiat a refuzat repunerea apelului în termen și a restituit apelul depus de către Tudor Oroșanu.

31. La acest aspect instanța de recurs menționează, că din conținutul art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă, rezultă că apelantul urma să depună apelul în termen de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. Or, termenul de procedură instituit de legiuitor este prevăzut de o normă imperativă și trebuie executat întocmai. Articolul 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează, că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – de la data pronunțării dispozitivului hotărârii a instanței de fond.

32. Prin urmare, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces, nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

33. Legiuitorul prin instituirea termenelor procedurale a urmărit respectarea regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, care pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, iar pe de altă parte contracarează exercitarea cu rea-credință de către participanții la proces a drepturilor procedurale.

34. Din materialele cauzei rezultă, că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central a fost pronunțat, la 19 ianuarie 2024.

35. Astfel, în condițiile speței începutul curgerii termenului de depunere a apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice pronunțării dispozitivului hotărârii, adică ziua de 20 ianuarie 2024, iar ultima zi fiind data de 19 februarie 2024, ora 24:00.

36. Tudor Oroșanu și-a exercitat dreptul de contestare a hotărârii instanței de fond în data de 23 februarie 2024, după expirarea termenului.

37. În aceste circumstanțe instanța de recurs menționează că actele cauzei atestă cu certitudine faptul că apelantul Tudor Oroșanu nu s-a conformat prevederilor art. 362, alin.(1) din Codul de procedură civilă și nu a depus apelul în termen.

38. Totodată, în eventualitatea constatării omiterii termenului de declarare a apelului, apelantul în temeiul art. 116, alin. (1) din Codul de procedură civilă a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, invocând faptul că a recepționat hotărârea judecătorească prin intermediul oficiului poștal în data de 23 ianuarie 2024.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind neîntemeiat acest argument, ori termenul de contestare a hotărârii instanței de fond este determinat de un singur eveniment și anume de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și nu de la data comunicării așa cum invocă avocatul, prin urmare acest fapt nu constituie temei de repune în termenul de contestare a hotărârii.

40. În aceste circumstanțe se constată temeinicia concluziei instanței de apel privind omiterea nejustificată de către Tudor Oroșanu a termenului de contestare cu apel a hotărârii din data de 19 ianuarie 2024 a Judecătorei Bălți, sediul central, din motiv că apelantul, cunoscând despre inițierea procesului civil împotriva sa, fiind interesat în soarta soluționării litigiului în care acesta are statut de pârât, trebuia să demonstreze un rol activ și să depună apel în termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

41. Prin urmare, este în afara oricărui dubiu că apelantul de la momentul pronunțării dispozitivului hotărârii a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de acest drept procedural și a depune apelului în interiorul termenului legal.

42. În aceste circumstanțe, apelantul urma să depună diligență și să depună apelul în termenul prevăzut de art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă, care este un termen de decădere și nu poate fi prelungit nejustificat.

43. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază, că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Prin urmare, neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

44. În urma celor constatate completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează, că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în modul expres prevăzut și în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

45. În corespundere cu prevederile art. 61, alin. (1) din Codul de procedură civilă Tudor Oroșanu, urma să îndeplinească obligațiile cu bună-credință.

46. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenul prevăzut de lege, ori termenul de depunere a apelului este imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestei condiții atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac. Prin urmare, nerespectarea termenului de declarare a apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv a lui Tudor Oroșanu, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

47. Argumentul lui Tudor Oroșanu invocat în recurs precum că nu a cunoscut despre examinarea cauzei și pronunțarea hotărârii instanței de fond, este respins de către instanța de recurs ca fiind declarativ, deoarece, Tudor Oroșanu a cunoscut că pe rolul Judecătorei Bălți, sediul central se află cauza civilă depusă de către Vladimir Osoian împotriva lui Tudor Oroșanu cu privire la încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, depunând în data de 22 noiembrie 2023 cerere privind aplicarea excepției de tardivitate a acțiunii, totodată acesta a fost citat pentru ședința de judecată din data de 19 ianuarie 2024 fapt conformat prin avizul de recepție anexat la fila dosarului 59.

48. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

49. În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamanților la un proces echitabil.

50. Tot aici, instanța de recurs accentuează că, conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

51. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

52. În această ordine de idei, în cazul primirii apelului depus de către Tudor Oroșanu pe rol, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de art. 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

53. Astfel, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel just a refuzat în repunerea în termen a apelului și restituit apelul depus de către Tudor Oroșanu.

54. Iar, soluția adoptată prin încheierea recurată, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună-credință și în termen.

55. Din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt declarative și lipsite de suport juridic, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Tudor Oroșanu.

56. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul depus de către Tudor Oroșanu.

Menține încheierea din data de 24 mai 2024 a Curții de Apel Bălți, emisă în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Vladimir Osoian împotriva lui Tudor Oroșanu cu privire la încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă